

ת"פ 14330/04/19 - מדינת ישראל נגד אביעד אברהם ציסמרי

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 14330-04-19 מדינת ישראל נ' ציסמרי (אחר/נוסף)
תיק חיצוני: 144066/2019

לפני
המאשימה
נגד
הנאשם
החלטה

כבוד השופט אברהם רובין
מדינת ישראל
אביעד אברהם ציסמרי

1. רקע

הנאשם, יליד 1998, הורשע על בסיס הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון, בביצוע עבירת פגיעה בנסיבות מחמירות - עבירה לפי סעיפים 334+335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"). במסגרת הסדר הטיעון הסכימו הצדדים כי בשלב הטיעונים לעונש יהיה הנאשם רשאי לטעון כי מתקיימת בעניינו קרבה לסייג של הגנה עצמית (סעיף 34 לחוק), כמשמעו של המונח "קרבה לסייג" בסעיף 40ט(א)(9) לחוק.

בהמשך להסכמה האמורה טענו הצדדים את טענותיהם ועתה באה העת להכריע בעניין.

2. כתב האישום המתוקן בו הודה הנאשם

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במשך כתשע שנים שרר סכסוך בין אמו של הנאשם לבין אחותה - דודתו של הנאשם. ואולם, זמן מה לפני האירוע המתואר בכתב האישום חידשו השניים את הקשר ביניהן. הנאשם מצידו התנגד לחידוש הקשר.

ביום 1.4.19 הגיעו האחות ובן זוגה - המתלונן ששמו אמיר - לדירתה של האם כדי לסייע לה בפריקת חפצים ובהתקנת אביזרים בדירה. בדירה שהו באותו הזמן הנאשם, חברתו עדי, וכן ענבר שהיא בת של חברה של אם הנאשם. במהלך העבודה בדירה, החל אמיר להתקין מנורה כבדה וביקש את עזרת הנאשם. בין היתר, אמר אמיר לנאשם שהוא "ילד מניאק", ובהמשך לכך התפתחו בין השניים חילופי קללות. הנאשם אף דחף את אמיר בעת שאמיר עמד על סולם, ובתגובה אמיר השליך את הסולם לעבר הנאשם, וכן צעק עליו "בוא תזין אותי", והתקדם לעברו כשהוא מחזיק בידו מברג. בשלב זה, הנאשם נכנס לחדרו יחד עם חברתו עדי. השניים הסתגרו בחדר והתקשרו לאביו של הנאשם. בשיחה עם אביו בכה הנאשם וביקש מאביו שיבוא לעזור לו. הנאשם התקשר גם לאמו, וגם בשיחה עימה הוא בכה וצעק לעזרה. סמוך לאחר מכן, הוציא הנאשם מתוך מגירה בחדרו סכין מתקפלת בעלת להב של כ-12 ס"מ, והעבירה לבגדיו. גם בעת שהנאשם ועדי הסתגרו בחדר של הנאשם, המשיכו חילופי הקללות והצעקות בין הנאשם לבין אמיר. בשלב מסוים, יצא הנאשם למרפסת חדרו וראה את אמיר דרך חלון המוביל לסלון. כיוון שכך, חזר הנאשם לחדרו ונעל את דלת המרפסת. אמיר מצידו, המשיך לדפוק על דלת חדרו של הנאשם עם כלים.

זמן מה לאחר מכן, ועל רקע העימות שהתפתח, החליטו דודתו של הנאשם ואמיר לעזוב את הדירה. לאחר שהשניים עזבו את הדירה ניגשה ענבר לחדרו של הנאשם ומסרה לנאשם ולעדי כי אמיר ודודתו של הנאשם עזבו את הדירה. בהמשך לכך, יצא הנאשם מהדירה, וירד במדרגות כשהסכין בבגדיו. אמיר היה באותה עת בדרכו אל רכבו כשבדיו פטיש. משהגיע אמיר לרכבו הוא החל להעמיס את כלי העבודה אל תוך תא המטען של הרכב. באותה עת, הגיע למקום אביו של הנאשם עם רכבו, והחנה אותו מאחורי רכבו של אמיר בצדו של הנאשם. בין הנאשם ואמיר התפתחו עימות וחילופי קללות, במהלכם הנאשם פצע את אמיר באמצעות הסכין בבטנו השמאלית העליונה בתנועת שיסוף. הנאשם לא "נעל" את הסכין, אשר התקפלה חזרה, וכתוצאה מכך נפצע הנאשם באצבע המורה ונגרם לו מום. אביו של הנאשם הפריד בין השניים.

בשל פציעתו על ידי הנאשם, פונה אמיר לטיפול בבית החולים ונזקק לניתוח ולתפירת החתך באמצעות סיכות. אף הנאשם נזקק לטיפול רפואי ולתפרים באצבעו.

כאמור, בגין מעשים אלו הורשע הנאשם על יסוד הודאתו בעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות.

3. טענות הנאשם לעניין הקרבה לסייג

ב"כ הנאשם טען, כי בזמן האירוע הנאשם היה צעיר בחופשת שחרור מצה"ל, בעוד אמיר אדם מנוסה ובוגר ממנו, שהיה מצויד במברג ובפטיש. בדירה קילל אמיר את הנאשם, השליך עליו סולם, והתקרב אליו כשבדיו נשק קר - מברג. הנאשם נקלע, אם כן, לסיטואציה שלא הוא יזם, בעטייה הוא חש נסער ומאויים. על הלך רוחו של הנאשם ניתן ללמוד משיחותיו עם אביו ואמו במהלכן הוא בכה. לטענת ב"כ הנאשם יש להביא בחשבון כי גם לאחר שהנאשם הסתגר בחדרו המשיכו הקללות, דבר שהותיר בעינה את תחושת הפחד של הנאשם. לטענת בא כוח הנאשם, ניתן ללמוד על תחושת הפחד שחש הנאשם למול המתלונן מכך שכשניסה הנאשם לצאת ממרפסת החדר וראה את המתלונן, אזי הוא חזר לחדרו ונעל את דלת המרפסת, זאת למרות שהיה בבגדיו חפץ חד. דהיינו, כך לפי הטענה, למרות שהנאשם היה מצויד בסכין הוא לא הרגיש "בטוח, עוצמתי ושווה כוחות לאמיר" (ס' 7 לטיעון). לטענת בא כוח הנאשם גם לאחר שאמיר יצא מהדירה היה הנאשם מפוחד ונסער, וזה היה מצבו גם כאשר הוא ירד במדרגות וראה את אמיר עם פטיש בידו. עוד הדגיש בא כוח הנאשם, כי פציעתו של אמיר נגרמה במהלך עימות הדוק בין השניים, שהתרחש במשך שניות ספורות בלבד, והיא תוצאה של תנועת שיסוף אחת שעשה הנאשם, להבדיל משתי תנועות דקירה כפי שנטען בכתב האישום המקורי, זאת כאשר הנאשם לא נעל את הסכין, וכאשר בידי אמיר היה פטיש.

ב"כ הנאשם הוסיף וטען, כי בניגוד לטענת המאשימה אין להחיל בעניינו של הנאשם את הוראת סעיף 34 יד לחוק העונשין, שכן בעניינו של הנאשם קיימת קרבה לסייג הקבוע בסעיף 34 לחוק.

4. טענות המאשימה לעניין הקרבה לסייג

ב"כ המאשימה טען, כי על מנת להוכיח קרבה לסייג יש להראות שחלק מתנאי סעיף 34 מתקיימים, ולא די בכך שתנאי אחד בלבד מתקיים. לטענת ב"כ המאשימה בענייננו לא מתקיים כמעט אף תנאי הנדרש לשם ביסוס טענה של הגנה עצמית. אשר לתנאי בדבר התרחשותה של תקיפה שלא כדין, אין בעובדות כתב האישום המתוקן תיאור תקיפה מצד אמיר או חשש לפגיעה בחייו, בגופו, או בחירותו של הנאשם. אף תנאי המיידיות לא מתקיים. ב"כ המאשימה הוסיף וטען, כי מעובדות כתב האישום עולה שהמגע בין הנאשם לאמיר נותק עם

יציאתו של אמיר לרכב עם בת זוגו, וכי הנאשם הוא שיזם את יצירת המגע מחדש. מכאן, שהנאשם הביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה (ס' 34 לחוק), ואף הכניס את עצמו במודע למצב המתואר בכתב האישום (ס' 34 לחוק). ולבסוף, ב"כ המאשימה טען כי לא מתקיים בענייננו תנאי המידתיות, שכן פציעתו של אמיר לא הייתה קלת ערך או שטחית, אלא פציעה שחדרה את שריר הבטן וגרמה לדימום עורקי.

דין והכרעה

5. סייג ההגנה העצמית קבוע בסעיף 34 לחוק:

"לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מיידי כדי להדוף תקיפה שלא כדין שנשקפה ממנה סכנה מוחשית של פגיעה בחייו, בחירותו, בגופו או ברכושו, שלו או של זולתו; ואולם, אין אדם פועל תוך הגנה עצמית מקום שהביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים".

בענייננו, אין חולק על כך שלא מתקיימים כל יסודות ההגנה העצמית, והשאלה הטעונה הכרעה היא האם מתקיימת קרבה לסייג, אשר במצוות סעיף 40ט(א)(9) יש בה כדי להפחית את חומרת מעשה העבירה (ס' 40ט(ב) לחוק).

על פי הפסיקה, סייג ההגנה העצמית לפי סעיף 34 לחוק קם מקום בו מתקיימים שישה תנאים: **"תקיפה שלא כדין; סכנה מוחשית; מיידיות, כאשר תנאי זה בוחן את עיתוי המעשה הן בתחילת ההגנה והן בסופה; נחיצות; פרופורציה; ודרישה שהנאשם לא נכנס למצב בהתנהגות פסולה"** (ע"פ 7229/20 מירזיב נ' מדינת ישראל (20.12.21); ע"פ 4191/05 אלטגאוז נ' מדינת ישראל (25.10.06)). קרבה לסייג מתקיימת מקום בו מתקיימים רק חלק מהתנאים הנדרשים לצורך ביסוסה של טענת הגנה עצמית, כך שאין מקום לזיכויו של הנאשם, אך יש מקום להתחשב במישור הענישה בעובדה שמתקיימים חלק מתנאי הסייג (ע"פ 1964/14 שלוה שימשילשווילי נ' מדינת ישראל (18.6.14); ע"פ 9062/12 אושרי חבה נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (12.5.14)).

ככלל, במקרה של הסדר טיעון הכולל תיקון של כתב האישום הרי שהעובדות לפיהן יש להכריע האם מתקיימת קרבה לסייג הן עובדות כתב האישום המתוקן ותו לא (ע"פ 858/20 ג'ארבאן נ' מדינת ישראל (2.7.20)). עם זאת יצוין, כי בענייננו הוסכם במסגרת הסדר הטיעון כי בית המשפט יקבל כראייה את חוות דעתו של מומחה ההגנה - פרופ' היס - לגבי אופי פציעתו של המתלונן, זאת בכפוף לחקירה נגדית על ידי המאשימה, חקירה שהתקיימה בפועל.

נפנה ליישם את האמור לעיל על ענייננו.

6. בענייננו בולטת העובדה שלאחר האירועים שהתרחשו בדירת אמו של הנאשם נותק לחלוטין המגע בין הנאשם לבין המתלונן. המגע נותק מבחינה "גיאוגרפית" בכך שהמתלונן יצא מהדירה. המגע נותק גם מבחינת הזמן, שכן כעולה מהאמור בסעיף 6 לכתב האישום, הנאשם לא יצא מחדרו מיד לאחר שהמתלונן יצא מהדירה, אלא הוא יצא מחדרו רק לאחר שענבר מסרה לו שהנאשם יצא מהדירה. מסעיף 7 לכתב האישום גם עולה כי כאשר יצא הנאשם

מהדירה המתלונן כבר היה בדרכו לרכבו, והוא אף החל להעמיס את כלי העבודה שלו על הרכב בטרם התלקח שוב עימות בין השניים. המסקנה המתבקשת היא, אפוא, כי עובר לאירוע הפציעה נותק לחלוטין המגע בין הנאשם למתלונן, ניתוק שאינו רגעי, וכי הנאשם הוא שגרם ביציאתו מהדירה וירידתו במדרגות לחידוש המגע בין השניים. עובדה זו משליכה לשלילה לא רק על התנאי שעניינו כניסת הנאשם למצב בהתנהגות פסולה - שהרי הנאשם יצא מדירת אמו כשהוא מצויד בסכין - אלא גם על תנאים אחרים הדרושים לקיומו של סייג ההגנה העצמית, ובכלל זה תנאי המיידיות, הנחיצות והסכנה המוחשית. כמו כן, על פי עובדות כתב האישום לא ניתן לקבוע כי מעשהו של הנאשם נעשה בתגובה לתקיפה שלא כדין שבוצעה כלפיו או כלפי אביו. כך, בסעיף 8 לכתב האישום המתוקן המתאר את חידוש המגע בין הנאשם לבין המתלונן לא נכתב כי המתלונן תקף את הנאשם, אלא נכתב כי בין הנאשם לבין המתלונן **"התפתח עימות וחילופי קללות, במהלכו הנאשם פצע את אמיר"**.

לאור כל האמור סבורני כי יפים לעניינו, בשינויים המחויבים, הדברים שנכתבו בעניין **שימשילשווילי** שהוזכר לעיל:

"החלטתו של המערער לצאת מדירתו כשהוא מצויד בסכין היא אפוא שורש הרע במקרה שלפנינו... עצם הבחירה באמצעי קטלני כאופציה ראשונה היא נורמה פסולה אשר יש לעוקרה מן השורש. הסייג של הגנה עצמית לא נועד להצדיק בדיעבד נטילת החוק לידי של אדם, שעה שעמדה לרשותו האפשרות של פנייה לרשויות או למצער לעזרה של אנשים קרובים שאותם ניתן היה להזעיק למקום" (שם, בפסקה 33 לפסק הדין).

לנוכח האמור לעיל, ובהקשר של שאלת הקרבה לסייג, אין חשיבות רבה, לחוות דעתו של פרופ' היס בכל הנוגע לטיב פציעתו של המתלונן, וכן אין חשיבות רבה לעובדה שהנאשם לא "נעל" את להב הסכין. משנמצא כי בנסיבות העניין הפגיעה במתלונן לא הייתה דרושה באופן מידי לצורך הדיפת תקיפה שנשקפה ממנה סכנה מוחשית למתלונן או לאביו, הרי שלא ניתן לקבוע כי פעולת השיסוף נעשתה בהלימה לסכנה שנשקפה לנאשם (השוו - ע"פ 4191/05 **אלטגאוז נ' מדינת ישראל**, בפסקאות 14-15 לפסק הדין (15.10.06)). עם זאת יובהר, כי מידת חומרת פציעתו של המתלונן והעובדה שהנאשם לא "נעל" את להב הסכין יובאו בחשבון במסגרת יתר שיקולי הענישה.

העולה מהמקובץ הוא, שאין בידי לקבל את טענת הנאשם בדבר קרבה לסייג.

7. ישיבה לצורך שמיעת הטיעונים לעונש תתקיים ביום 29.11.22 בשעה 09:30.

במועד הדיון יגישו הצדדים עיקרי טיעון כתובים לעניין העונש, אליהם יצרפו כל אסמכתא או ראייה שבדעתם להסתמך עליהן, כך שהדיון בעל פה יתמקד בתגובת כל צד לטיעוני הצד שכנגד.

שירות המבחן יערוך תסקיר לגבי הנאשם אשר יוגש עד ליום 27.11.22.

ניתנה היום, ה' תמוז תשפ"ב, 04 יולי 2022, בהעדר הצדדים.